Jaargang 107. Vrijdag, 9 Junij 1848. No. 46.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen*, — in aanmerking nemende, dat binnen weinige dagen de belangrijke overwegingen en handelingen van het DERDE LANDHUISHOUDKUNDIG CONGRES in deze Stad eenen aanvang zullen nemen; dat de Ingezetenen alzoo hier ter Stede zullen mogen vereenigd zien een aantal uit verschillende deelen van het Rijk opgekomen beoefenaren en voorstanders van den Vaderlandschen Landbouw, die zich ten doel stellen, om de sedert twee jaren elders reeds begonnen werkzaamheden ten nutte van den Landbouw voort te zetten; overwegende, dat de bewoners eener stad, die door haren aanzienlijken Graanhandel en andere takken van nijverheid aan den bloei van den Landbouw in het gewest, waarvan zij de hoofdplaats is, op het naauwst is verbonden, al het gewigt zullen gevoelen, hetwelk aan de pogingen der gemelde Vergadering moet worden gehecht, als strekkende om in het algemeen alle bronnen van bestaan te vermeerderen en te verbeteren; en dus gaarne een blijk van hunne belangstelling in de menschlievende pogingen van het Congres zullen willen geven; — Noodigen de Ingezetenen uit, om op WOENSDAG, den 14den dezer, en de BEIDE VOLGENDE DAGEN, door het UITSTEKEN der VLAGGEN uit hunne HUIZEN en GEBOUWEN, alsmede van de in de HAVENS liggende SCHEPEN, een' gepasten luister aan deze Feestelijke Bijeenkomst bij te zetten.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 8sten Junij 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* brengen, naar aanleiding eener bij Hun Edel Achtbaren ontvangene aanschrijving van den Heer STAATSRAAD, GOUVERNEUR dezer Provincie, van den 25sten dezer, no. 2, ter kennis van de belanghebbende Ingezetenen dezer Stad, dat Zijne EXCELLENTIE den Heer MINISTER van OORLOG, ten gevolge der dispositie van het MINISTERIE van OORLOG, van den 3den November 1847, no. 39 B, waarbij het gebruik van KATOENEN HEMDEN bij het LEGER is voorgeschreven, — na gehouden overleg met den Heer MINISTER van BINNENLANDSCHE ZAKEN, heeft goedgevonden te bepalen:

1) dat, te rekenen van den eersten Julij eerstkomende, bij elke LEVERING van KATOENEN HEMDEN, ten dienste van de CORPSEN der ARMEE, een *op zegel geschreven Getuigschrift* moet worden overgelegd, waaruit zal moeten blijken, dat de Katoenstof, tot die Hemden gebezigd, in eene der INLANDSCHE FABRIJKEN is vervaardigd.

2) dat de HANDTEEKENINGEN der FABRIKANTEN op die Getuigschriften door het GEMEENTEBESTUUR, onder welks Ressort de daarbij betrokkene Fabrijk is gevestigd, moeten zijn GELEGALISEERD, terwijl genoemde stukken bij de Corpsen aan de betaalde Rekeningen, wegens geleverde Katoenen Hemden, moeten worden gehecht.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 31sten Mei 1848.

Burgemeester en Wethouderen: VAN ITTERSUM.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

ADVERTENTIE.

De STEDELIJKE SCHOOLCOMMISSIE in de Stad *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de Ingezetenen, dat er, overeenkomstig het 11de artikel van het REGLEMENT op het SCHOOLWEZEN in deze Stad, vastgesteld den 20sten September 1817, eerstdaags eene OPSCHRIJVING bij de HUIZEN van de namen der SCHOOLPLIGTIGE KINDEREN en van de SCHOLEN, welke dezelve bezoeken, zal worden gedaan door de SCHOOLONDERWIJZERS in deze Stad, die zulks wel hebben willen op zich nemen.

En vermits het van belang is, dat die opschrijving met alle naauwkeurigheid worde volbragt, zoo wordt elk en een iegelijk verzocht en tevens aangemaand, om de Personen, daarmede belast vriendelijk te bejegenen en de gevraagde Opgaven met naauwkeurigheid aan hen te doen, terwijl die Ouders of Voogden, welke zich niet te huis bevinden, worden verzocht te zorgen, dat door hunne Huisgenooten of door anderen deze opgaven behoorlijk en schriftelijk geschieden.

Wordende bij deze ten overvloede herinnerd, dat zij, welke bij deze opschrijving Kinderen verzwijgen, ten voordeele der algemeene armen dezer stad, wegens ieder verzwegen Kind, vervallen in eene boete, gelijk staande aan het hoogste Schoolgeld.

GRONINGEN, 8 Junij 1848.

De Stedelijke Schoolcommissie voornoemd,
Namens dezelve:
L. B. LOHMAN,
Secretaris.

ZWITSERLAND.

VAN DE GRENZEN, 3 Junij.

De Lombardische gezant heeft aan het besturend kanton kennis gegeven, dat zich uit Parijs een Fransch-Italiaansch legioen op weg naar Lombardye begeven heeft, en het besturend kanton verzocht, om maatregelen te nemen, ter beletting van den doortogt dezer lieden door Zwitserland, aangezien zij geen vertrouwen genoten en der Italiaansche zaak meer nadeel, dan voordeel toebrengen konden. Het besturend kanton heeft dit den Landdag ter kennis gebragt, ten einde de grenskantons de daartoe noodige maatregelen zouden kunnen nemen.

ITALIE.

VAN DE GRENZEN, 3 Junij.

Men heeft hier de tijding ontvangen, dat een Oostenrijksch legerkorps bij Custatone, ten westen van Mantua, op den 29sten Mei een beduidend voordeel behaald heeft, over Napelsche en Toskaansche troepen en een aantal met hen vereenigde vrijkorpsen. De Italianen waren zeer sterk verschanst, hunne verdedigingswerken moeten meesterlijk aangelegd geweest zijn. De Oostenrijkers veroverden, na een hardnekkigen strijd van 3 uren, elf stukken geschut, meer dan 2000 gevangenen en een aanzienlijken buit. Het getal der aan de zijde der Italianen gesneuvelden is nog niet bekend, maar moet zeer aanzienlijk zijn. De Oostenrijkers telden 300 gesneuvelden, en daaronder meer dan 40 officieren van allen rang.

— De Oostenrijksche luitenant veldmaarschalk *Welden* heeft, op den 31sten Mei jl., uit zijn hoofdkwartier te Conegliano eene oproeping tot de Venetianen gerigt. Daarin biedt hij der Venetiaansche provinciën, *in den naam van hunnen constitutionelen Koning*, vrede en vergiffenis aan; wanneer zij naar de stem van verstand en pligt hooren, wil hij zijne wapenen niet *tegen* hen, maar *voor* hunne bescherming en verdediging gebruiken, tegen die horden, die, ofschoon van het teeken des kruises voorzien, de Italiaansche nationaliteit door ongehoorde gruweldaden bevlekken. [Op den 22sten werden namelijk te Castellfranco door dusdanige Crociati een aantal gewonde Oostenrijkers, die zich in het hospitaal aldaar bevonden, op hunne legerstede om hals gebragt.] „De Venetianen," zoo eindigt deze oproeping, „zouden alsdan, volgens de reeds uitgedrukte bedoelingen van Z. M. de constitutionele vrijheid en de volle mate hunner nationale waardigheid genieten."

DUITSCHLAND.

KOBLENTZ, 3 Junij.

In vele jaren hebben handel en verkeer en het bezoek van vreemdelingen zulk eenen stilstand niet ondervonden als thans. De stoombooten brengen slechts weinige reizigers op onze schoone Rijnkade, die vroeger van bezoekers uit alle landen wemelde, is thans verlaten door menschen en goederen.

— De wapening onzer vesting wordt ijverig voortgezet; de palisaden worden hersteld, het buskruid wordt uit de geavanceerde forten gehaald en meer binnenwaarts gebragt.

— Ook te Wezel is men, sedert eenige dagen bezig de verrukkelijke plantsoenen op het glacis te vernielen, ten einde de schietlinie vrij te hebben, en honderden arbeiders zijn dagelijks bezig aan de verschillende verdedigingswerken.

FRANKFORT, 3 Junij.

Onze dagbladen bevatten eene oproeping aan allen, die zich met de wijsbegeerte en wijsgeerige wetenschappen onledig houden, om zich den 12den dezer hier ter stede te vereenigen, tot het stichten van eene algemeene vrije Duitsche akademie, waarvan het alsdan te ontwerpen plan aan de goedkeuring van het Duitsche parlement zal onderworpen worden.

— Door den Zwitserschen Landdag te Bern is besloten: 1) Een naauwkeurig onderzoek te doen naar het gedrag der Zwitsersche troepen te Napels; 2) De regeringen der kantons uit te noodigen, alle zich in vreemde dienst bevindende Zwitsersche troepen onverwijld terug te roepen.

BERLIJN, 4 Junij.

Den 30sten Mei heeft de prins *van Pruissen* eene plegtige verklaring aan den Koning gezonden, waarin hij betuigt, de tot stand te brengen staatswet, ook als troonopvolger, getrouw en uit al zijn vermogen te zullen naleven. Dit staatsstuk is onmiddellijk door het ministerie openbaar bekend gemaakt.

— Het heden door de studenten gevierde lijkfeest ter eere der slagtoffers van den 18den Maart is rustig afgeloopen en hoogst plegtig en indrukwekkend geweest. De geheele optogt werd door de zwart-roode-gouden vanen, en de onderscheiden afdeelingen door muzijk-kooren voorafgegaan. Van de nationale vergadering had er zich wel geene officiële deputatie bijgevoegd, maar velen der leden hadden er zich evenwel in hun partikulier bij aangesloten; de geheele stoet heeft 80,000 menschen geteld en de sleep nieuwsgierigen heeft er over de 200,000 bedragen. De burgerwacht te paard reed voorop en de studenten sloten den trein; al de klubsen, van welke kleur of tint ook, waren mede opgekomen. Daar de optogt van geheel vreedzamen aard was, droeg niemand eenig wapen.

VAN DEN RIJN, 5 Junij.

De prins *van Pruissen* heeft den togt naar Berlijn, over de ijzerbaan van Duisburg, langs Hannover en Maagdenburg vervolgd. Te Dortmund is hij met vele eerbewijzen ontvangen.

In berigten uit Weenen van den 1sten dezer wordt gemeld, dat de gewapende studenten zich versterken op verschillende wijzen en geschut van den minister van oorlog hebben ontvangen, welke laatste zijn hôtel heeft verlaten en zich in eene kazerne heeft gevestigd, alwaar hij het bevel van den Keizer te gemoet zag, om met geheel de bezetting den togt naar Innspruck aan te nemen.

Intusschen hebben de bewindslieden in Boheme zich genoopt gevonden, om, in den tegenwoordigen stand van zaken, voor dat landschap een afzonderlijk bestuur in te stellen, 't welk geene bevelen aanneemt van het ministerie te Weenen, en 't welk, gelijk ligtelijk kan worden bevroed, geheel in handen is geraakt van de partij der Czechen of Slaven.

Graaf *Hoyos* was vrijgesproken, en dadelijk uit zijne gijzeling verlost.

KEULEN, 5 Junij.

Gisteren is op de Gurzenich weder eene vergadering van arbeiders gehouden, die, even als de meesten van dien aard, bijzonder rijk was aan onstuimige tafereelen. De leider dezer vergadering, de med. dr. *Gottschalk*, werd door eene talrijke menigte, die eene vaan voor zich uitdroeg, derwaarts heen gevoerd en ook weder terug geleid. Men verklaarde zich in niet zeer bedekte woorden voor eene volksregering gezind, en verzamelde liefdegaven voor de ongelukkige broeders in Frankrijk.

De redevoering van dr. *Gottschalk* onderscheidde zich vooral door buitengewone hevigheid, en meermalen gebruikte hij uitdrukkingen, die in een constitutioneel land niet geduld kunnen worden en die men ook van hem niet zoude dulden, ware het niet, dat zijne talrijke partij veel ontzag inboezemde. Ook onder de militairen heerscht een slechte geest; soms ziet men groote troepen van militairen en burgers langs de straten gaan, onder het zingen van allerlei liederen, die, wat zij ook zeggen mogen, voorzeker geene jubeltoonen op het koninklijk huis bevatten. Ter voorkoming van ernstige onlusten, laat men hen echter stil hunnen gang gaan.

— Met het in staat van verdediging brengen der forten gaat men hier nog altijd ijverig voort; reeds hebben de militairen hunne casematten in de forten betrokken, en zijn de kanonnen in orde gebragt. Nog altijd blijft men naar de redenen, die tot dezen maatregel geleid mogen hebben, gissen, maar niemand, die de zaak weet op te helderen en een voldoend antwoord geven kan.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 3 Junij.

Lord *J. Russell* zal eerstdaags eene voordragt doen tot verandering van het eedsformulier, door de leden van het Lagerhuis af te leggen, hetwelk dus eene nieuwe poging is, om de Israelieten daarin te doen treden.

— Uit alle oorden van Ierland ontvangt men de gunstigste berigten nopens den stand van het aardappelengewas.

Van den 5den Gisteren namiddag en avond hebben hier weder op drie verschillende velden groote zamenscholingen van Chartisten en van andere oproerige lieden, tot de heffe des volks behoorende, plaats gehad. De gewapende policiemagt is spoedig tusschenbeiden gekomen, en heeft die onruststokers uiteengedreven; doch dit heeft meer moeite gekost, dan bij vorige gelegenheden. De oproerlingen waren meerendeels met steenen gewapend, en vielen daarmede op de policie aan. Van weerskanten zijn ettelijke personen gekwetst.

Uit de provinciën zijn geene berigten van nieuwe woelingen ontvangen; ook niet uit Ierland; doch sommige der laatste dagbladen van Dublin behelzen hevige vertoogen van de hoofden der revolutionaire partij. In die vertoogen wordt hoofdzakelijk verklaard, dat men een' algemeenen opstand des lands, ter zake van de veroordeeling van *Mitchell*, in de tegenwoordige omstandigheden onraadzaam geoordeeld heeft, omdat het Gouvernement thans de middelen bezit, om de bevolking te bedwingen; maar dat het volk zich moet wapenen, overal zich in clubs vereenigen, en een' algemeenen gewapenden opstand voorbereiden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 Junij.

Heden is in de Nationale Vergadering de beraadslaging over de magtiging tot vervolging van den heer *Louis Blanc* voortgezet. De meeste sprekers voerden het woord ten gunste van den aangeklaagde; *Louis Blanc* beklom zelf ook het gestoelte, om de bewering te wederleggen, dat hij zich den 15den Mei op het stadhuis vertoond had; terwijl de heer *Marrast* verklaarde, thans volkomen overtuigd te zijn, dat *Louis Blanc* dien dag niet op het stadhuis was geweest. Eindelijk kwam het tot stemming. In eene zoo talrijke verzameling wordt, wanneer het mogelijk is, liefst bij opstaan en zitten gestemd. Dit had ook nu plaats, en de president (de heer *Buchez*) verklaarde, dat het bureau met vier stemmen tegen twee van gevoelen was, dat men overeenkomstig het voorstel der commissie besloten had, maar dat hij niettemin, uit hoofde der moeijelijke omstandigheden, tot eene hoofdelijke stemming zou doen overgaan. Dit streed openbaar tegen het reglement, en men verzette zich dus daartegen. Alsnu zeide de heer *Buchez* toch eenigzins te twijfelen, aan welke zijde de meerderheid geweest was, en zich in dien twijfel met de twee leden der minderheid van het bureau te moeten vereenigen, zoodat de meeningen drie tegen drie stonden. Nu werd de hoofdelijke stemming dus eene noodzakelijkheid, en ondanks al wat het voorafgaande deed verwachten, werd het voorstel der commissie, om den heer *Blanc* te laten vervolgen, met eene meerderheid van 32 (369 tegen 337) stemmen verworpen.

— In den club der vrouwen vroeg dezer dagen eene schoone, nog jeugdige vrouw verantwoording van de presidente omtrent de ontvangene gelden, terwijl zij daarna hare stellingen bestreed. Te midden van eene hevige opschudding, welke hierop volgde, verzocht eensklaps een heer het woord voor eene zaak van persoonlijk belang. Toen het nu weder stil was geworden, riep hij uit: „Burgers en burgeressen! ik vraag de spreekster ten huwelijk." Schaterend gelach volgde op deze liefdesverklaring.

— De *Assemblée Nationale* zegt het volgende over de traktementen der ministers en leden van het Uitvoerend Bewind:

Den 3den Maart 1848 heeft de heer *Crémieux*, minister van justitie, zich zelven 1333 fr. 33 c. toegewezen voor vijf dagen traktement, van den 24sten tot den 29sten Februarij, tegen 80,000 francs per jaar.

Den 25sten Maart eene nieuwe ordonnantie van 6666 fr. 67 c. voor het salaris der maand, vervallende den 30sten.

Vervolgens den 9den Maart de generaal *Subervic* 1916 fr. 67 c.; den 15den Maart aan den heer *Marie* en den 23sten Maart aan den heer *Bethmont* dezelfde som.

Den 25sten Maart zond de heer *Lamartine* eene ordonnantie voor 10,000 fr. voor zijn traktement; den 10den April stortte hij die som echter weder in de schatkist; waarom, weet men niet. De *Assemblée Nationale* meent, dat het hoofdstuk der geheime fondsen voor de diplomatie (150,000 francs) welligt dit geheim kan ophelderen.

Zelfs thans laten de ministers, die eigenlijk slechts commiezen zijn van de leden der commissie van het Uitvoerend Bewind, zich tegen 80,000 francs betalen, met uitzondering van den heer *Bastide*, die 100,000 francs trekt.

De heer *Emanuel Arago*, met eene diplomatische zending naar Berlijn belast, trekt, buiten de reis-, kanselarij-, installatiekosten, enz., 100,000 fr., ofschoon zijn voorganger, de markies *van Dalmatie*, slechts 80,000 fr. had.

— Het hof van cassatie heeft dezer dagen het beroep van *Bonafous* (broeder *Leotade*, van Toulouze) verworpen.

— De heer *Thiers* wordt te gelijk in de departementen der Seine, Beneden-Seine, Gironde, Neder-Pyreneën, Gers, Bouches du Rhone en Algerië als kandidaat voorgesteld.

— Men heeft opgemerkt, dat sedert twee maanden het aantal krankzinnigen, zoo te Parijs als in de provinciën, in evenredigheid meer dan een derde is vermeerderd.

— Men wil, dat Engeland, om zich op Spanje te wreken, een' zwerm van geheime agenten naar Cuba heeft gezonden, om dit eiland in opstand te brengen. Reeds lang heeft Groot-Brittanje een begeerig oog op dat eiland geslagen, dat door zijnen bloei een der schoonste sieraden is van de Spaansche kroon.

Van den 4den. Het gisteren door de Nationale Vergadering genomen besluit omtrent den heer *Louis Blanc* schijnt gewigtige gevolgen te zullen hebben. Een der berigten zegt, dat het noodzakelijkerwijze eene ministeriële crisis zal te weeg brengen. De verontwaardiging over de wijze, waarop de zaak is behandeld, is algemeen, zelfs bij hen, die met den uitslag tevreden zijn. Beide tegen de Regering en tegen den president der vergadering gaan kreten van onwil op; tegen de eerste, om de bevreemdende weifelingen en wispelturigheden in haren wil en maatregelen; tegen den anderen, om zijn gedrag, waardoor men de achtbaarheid én van het voorzitterschap én van de vergadering gekrenkt acht. De heeren *Portalis* en *Landrin*, die van ambtswege het aanzoek tot de regtsvervolging gedaan hadden, hebben terstond hun ontslag ingeleverd, en zulks doende, heeft de eerste den heer *Crémieux*, in zeer hevige bewoordingen, de ongelijkheid van eenen minister aan zich zelven verweten, die, na magtiging tot regtsvervolging gegeven te hebben, zulks loochent, om geene andere reden dan uit bangheid.

— Den 31sten Mei is te Lyon de orde weder verstoord, en hebben de werklieden van de zoogenoemde nationale werkplaats een transport wapenen veroverd. De bezetting is onmiddellijk in 't geweer gekomen en heeft de werkplaats omsingeld. Nadat eenige tegenstand was geboden, is ten laatste de overheid meester gebleven; en zijn de muiters ontwapend. Niet minder dan 53 belhamels zijn gevangen genomen. Men heeft een aantal slecht ter naam staande vrouwen in de werkplaats gevonden, die krachtig voor de arbeiders zijn opgetreden. Eene dezer vrouwen, die mede gevangen genomen is, droeg niet minder dan vijf pistolen in een' gordel.

Ook te Limoges is de orde weder verstoord. De overheid dier stad heeft eene club met geweld willen doen sluiten, bij welke gelegenheid te werklieden te hoop zijn geloopen. De bezetting is tegen hen opgetrokken. Van weerskanten is met vuurwapenen gestreden en zijn dooden en gekwetsten gevallen. De werklieden zijn echter *niet* uiteengedreven, maar hebben zich gezamenlijk buiten de stad begeven. Volgens de laatste berigten, waren zij, op 2 mijlen afstand van Limoges, in de gemeente la Chataignerie, ten getale van eenige duizenden, gelegerd en hadden zij de arbeiders der omliggende steden en dorpen uitgenoodigd, om zich aan hen aan te sluiten.

Van den 5den. De zitting van heden was zeer lastig voor de ministers en het Uitvoerend Bewind. De heeren *Portalis*, *Landrin*, en *Jules Favre* hebben zich vereenigd, om den heer *Crémieux*, minister van justitie te beschuldigen; de commissie van het uitvoerend bewind werd alras in die aanklagte betrokken. Het gold het weifelend gedrag van den heer *Crémieux* en van de commissie betreffende het ontwerp ter vervolging van den heer *Louis Blanc*. De heer *Jules Favre* zeide openlijk, dat hij zonder van schaamte te bloozen, niet langer deel zou hebben kunnen uitmaken van een bestuur, dat alle eenheid mist en hetwelk zich noch met de ministers noch met iemand verstaat. De heer *Crémieux* verklaarde zich hierop bereid zijne functiën neder te leggen.

Daarna heeft de vergadering bijna eenparig den heer *Senard* tot haren president benoemd. De heeren *Portalis*, afgetreden procureur-generaal, *Lacrosse*, afgetreden secretaris der vergadering en *Bethmont*, die eene portefeuille in het kabinet geweigerd heeft, zijn in dezelfde zitting door de bureaux tot vice-president gekozen.

— De luit. ter zee *Flotte*, benevens *Raisan* en *Baudin*, zijn in vrijheid gesteld, daar er geene termen tot vervolging gevonden waren.

— De werkplaatsen van den heer *Cavé* leveren thans een ongelukkig voorbeeld op van menschelijke dwaasheid. Er is dien heer namelijk voor Egypte eene bestelling van twee millioenen francs gedaan, waartoe hij, wilde hij niet aan

de bestelling verliezen, verpligt was meer dan negen uren daags te laten werken.

Hij kon echter zijne werklieden hiertoe niet overhalen, ofschoon zij zich evenwel gelukkig hadden moeten rekenen, om gedurende twee jaren van arbeid tegen een behoorlijk loon verzekerd te zijn. Dank zij deze dwaasheid, zal de heer *Cavé* hoogstens slechts 250 werklieden kunnen behouden, terwijl hij, indien hij aan de bestelling had kunnen voldoen, aan meer dan 600 arbeid had kunnen verschaffen.

— De arbeidende klasse is heden weder minder rustig, dan in de laatstverloopene dagen. Een aantal werklieden aan de spoorwegen hebben geweigerd te arbeiden, omdat de maatschappij voor den spoorweg naar Rouaan Engelsche werklieden in dienst heeft gehouden voor die werkzaamheden, waartoe de Fransche arbeiders getoond hebben de noodige bekwaamheden niet te bezitten. Ook de gezamenlijke schoenmakersknechts hebben heden geweigerd te arbeiden. Zij eischen eene vermeerdering van loon. — Een en ander verwekt algemeen bekommering. — De maire van Parijs heeft, bij proclamatie, de menigte ernstig vermaand, om aan geene zamenscholingen deel te nemen, met verklaring, dat de overheid krachtige maatregelen zal nemen, om de orde te handhaven.

— Uit Italië zijn heden gewigtige tijdingen ontvangen, te meer daar zij een einde aan de sedert een paar dagen heerschende onzekerheid omtrent den staat van zaken in dat land maken. Een legerberigt, gedagteekend Goito den 30sten Mei, luidt als volgt: 30,000 Oostenrijkers hebben onze stellingen bij Goito aangegrepen. 15,000 Italianen verdedigden dezelve; zij hebben den vijand algeheel in het open veld geslagen. De generaal *Bava* voerde de Italiaansche troepen aan; hij heeft de grootste dapperheid betoond. De Koning heeft eene kwetsuur aan het oor bekomen; de hertog van Savoye is ligt gewond aan een been, maar is zijn paard niet afgestegen. Twee regementen kavallerie vervolgden den vijand. Wij vernemen op dit oogenblik, dat Peschiera reeds is ingenomen.

Van den 6den. In de zitting der Nationale Vergadering van heden werd de nieuwe president de heer *Senard*, geinstalleerd. Aangenomen werd het wets-ontwerp, waarbij de president der vergadering 4000 fr. en elk der questoren 500 fr. per maand schadeloosstelling erlangen. Bij het vertrek van deze berigten hield de vergadering zeer levendige beraadslagingen over het wets-ontwerp, betrekkelijk den inkoop der spoorwegen door den Staat.

— De *Moniteur* bevat de aanneming van het ontslag des heeren *Crémieux*, als minister van justitie.

— De generaal *Perrot*, die op den 24sten Februarij jl. kommandant was van Parijs, is benoemd tot bevelhebber over Vincennes.

Bij besluit van den minister van oorlog zijn de 80,000 man, uitmakende het contingent voor het dienstjaar 1847, tot de active dienst opgeroepen. De kolonels, kommanderende de twee regementen artillerie, te Metz in garnizoen, hebben het bevel gekregen, om onmiddellijk vier batterijen per regement op voet van oorlog te brengen.

— Het gisteren in de Nationale Vergadering aangeboden wets-ontwerp op de gewapende en ongewapende zamenscholingen zal, uit hoofde van noodzakelijkheid, nog in deze zitting ter beraadslaging gebragt worden.

— Gisteren avond was het hôtel van den Sardinischen gezant schitterend verlicht, bij gelegenheid van de op de Oostenrijkers behaalde zege.

— Gisteren avond heeft men een' persoon in hechtenis genomen, die op de muren der huizen een R schreef vóór het woord *Ateliers Nationaux.*

— Uit Italië wordt gemeld, dat Koning *Karel Albert* wederom, doch te vergeefs, den slag aan den vijand heeft aangeboden, die binnen de wallen of onder het geschut van Mantua geweken is. Te Peschiera is de Oostenrijksche kolonel den 31sten Mei uitgetogen, om naar Ancona gevoerd en dáár ingescheept te worden, onder verpligting, om gedurende dezen oorlog niet weder de wapenen tegen de Italianen te voeren.

NEDERLAND.

'S GRAVENHAGE, 4 Junij.

Z. M. heeft den heer mr. *E. J. A.* graaf *van Bylandt*, referendaris bij het kabinet des Konings, benoemd tot gouverneur der provincie Zuid-Holland.

— Z. Exc. de nieuwe tijdelijke minister van finantiën, de heer *van Bosse*, heeft reeds heden zijne functiën aanvaard.

Van den 5den. Heden heeft de plegtige onthulling plaats gehad van het uit vrijwillige bijdragen der natie opgerigte standbeeld van Prins *Willem van Oranje.*

Te elf uren werd het plein bezet door het corps dienstdoende stedelijke schutterij, alsmede door detachementen van de alhier in garnizoen liggende corpsen. Te half twaalf vereenigden zich aldaar Zijne Excellentie de tijdelijke minister van binnenlandsche zaken, vergezeld van den heer secretaris-generaal bij dat departement, en de heer burgemeester der residentie, benevens eene commissie uit den stedelijken raad. Te 12 uren verscheen Z. M. de Koning, te paard, vergezeld van HH. KK. HH. de prinsen *Frederik* en *Hendrik* der Nederlanden, en gevolgd van een' luisterrijken staf. Onmiddelijk nadat Z. M. in de doelmatig daartoe ingerigte tribune plaats had genomen, werd het standbeeld van zijn omhulsel ontdaan, en onder het spelen der nationale liederen werd de achtbare gestalte van den onsterfelijken grondlegger van Neêrlands onafhankelijk volksbestaan door de talrijk zamengevloeide menigte met luid vreugdegejuich begroet.

De minister van binnenlandsche zaken, de heer *de Kempenaer*, zich alsnu tot den Koning wendende, sprak toen voor de vuist eene toepasselijke rede uit, welke hij met de volgende merkwaardige woorden besloot;

„Op het oogenblik, waarop een geest, *dien ik nog geen' naam weet te geven*, meerdere volken van ons werelddeel in beroering bragt, verdragen en grondwetten verscheurde, troonen deed waggelen en troonen deed sloopen, en de uitwerking daarvan ook onze landpalen scheen te naderen, heeft het wijze beleid Uwer Majesteit alle gevaar van ons voorvaderlijk erf afgeweerd, in ons midden rust, orde en tevredenheid verzekerd, en betuigd en betoond, alle offers veil te hebben, die strekken kunnen, om de grondslagen van ons volksgeluk te verbeteren, aan de billijke vorderingen van onzen tijd regtmatige voldoening te verschaffen, en de weldaden uwer regering ruimer en zekerder te genieten te geven. Dat voornemen is nu reeds gebleken veel meer te zijn, dan de opwelling der welwillendheid van een enkel oogenblik. De dagelijksche bemoeijingen Uwer Majesteit bewijzen, dat het doel van haar ijverig streven blijft, de grondslagen der inrigting en van het onafhankelijk bestaan van onzen Staat te verbeteren en dat Uwe Majesteit voor het Nederland van onzen tijd een tweede *Willem van Oranje* wil zijn. De tegenwoordigheid Uwer Majesteit in dit uur, op deze plaats, en bij deze plegtigheid geeft ons daarvan de vernieuwde verzekering.

„Ik vind geene woorden, om geheel uit te drukken de mate der erkentelijkheid, die wij Uwe Majesteit daarvoor verschuldigd zijn.

„Maar ik heb ééne bede. Vergun mij dat ik haar uitspreke.

„Ga, Sire! rustig voort, op den wélgekozen en gelukkig ingeslagen weg. Sta, gelijk deze Eerste *Willem*, onverschrokken in het midden der onstuimige golven. De onwankelbare trouw van het deugdzame volk, dat Uwe Majesteit eert, zal Uw steun, zijne onverflaauwde liefde Uw loon zijn.

„En rijst er al op dezen oogenblik nog geen standbeeld, U ter eere, in marmer of metaal: in onze harten, en in die onzer kinderen en kindskinderen is U alreede verworven eene gedenkzuil der dankbaarheid, der eeuwen tand te sterk, en, bij het loeijen der orkanen, onwrikbaar vast."

Zigtbaar getroffen door de even hartelijke als welsprekende taal des ministers, betuigde Zijne Majesteit in de meest vleijende bewoordingen zijnen dank, zoowel voor de gevoelens van verknochtheid aan zijnen persoon, te dier gelegenheid aan den dag gelegd, als voor het uitstekend blijk van gehechtheid en dankbaarheid jegens het Huis van Oranje, dat de Natie door de oprigting van dit standbeeld had gegeven.

Zijne Majesteit gaf wijders te kennen, dat Hoogstdezelve, overtuigd van de waarheid der vaderlandsche spreuk: dat eendragt magt geeft, en vooral in de tegenwoordige omstandigheden de moeijelijkheid Zijner roeping gevoelende, die verknochtheid van het Nederlandsche volk hoog waardeerde, omdat alleen in die nauwe vereeniging tusschen Vorst en Volk een voortdurende waarborg voor het heil des Vaderlands gelegen is. Zonder die innige verknochtheid en eendragt, zeide Z. M., op het standbeeld wijzende, had ook deze man nimmer kunnen tot stand brengen, wat door hem tot vestiging der Nederlandsche onafhankelijkheid is verrigt.

Daarna hield de minister nog eene korte toespraak aan het stedelijk bestuur ter overgave van het standbeeld, welke door den heer burgemeester beantwoord werd.

Hierop keerde Z. M. naar het paleis terug, door het vreugdegejuich der verzamelde volksmenigte begroet, terwijl ten slotte de vereenigde troepen voorbij het standbeeld defileerden.

Het fraaiste weder begunstigde deze nationale feestviering, tot welker bijwoning velen, ook van elders, waren zamengekomen.

Het fraaije standbeeld is vervaardigd door den Nederlandschen beeldhouwer *Roijer*, en gegoten in de fabrijk der heeren *P. van Vlissingen* en *Dudok van Heel*, te Amsterdam, uit één stuk metaal, hoog bijna 4,74 Ned. ellen en wegende ongeveer 15,000 N. ponden. Het is geplaatst op een geëvenredigd hardsteenen voetstuk, vervaardigd door den heer *J. Galman*, te Amsterdam. De hoogte van de kruin van het hoofd tot den beganen grond bedraagt ruim 9½ N. ellen. Het front van het beeld is gekeerd naar het paleis van Z. K. H. den prins *van Oranje*. De werkzaamheden aan de vestiging van het voetstuk en aan de oprigting van het beeld hebben plaats gehad onder toezigt van den heer *Reijers*, architect, en den heer *Rotteveel*, steenhouwer, beiden alhier woonachtig.

Van den 6den. Heden morgen te 10 uren is de Raad van Ministers vergaderd geweest en hebben zij zich naar de vergaderzaal van den Raad van State begeven, alwaar de leden van dat collegie waren bijeengekomen. Te ruim half elf heeft Z. M. de Koning zich derwaarts begeven en alstoen de vergadering van den Raad van State, die door den Raad van Ministers werd bijgewoond, gepresideerd. Deze bijeenkomst heeft ongetwijfeld betrekking gehad tot de voorstellen tot wijziging der Grondwet, die laatstelijk bij den Raad waren aanhangig gemaakt. Te twaalf uren keerde de Koning naar zijn paleis terug.

Na den afloop van de vergadering van den Raad van State, heeft de Raad der Ministers heden nog eene afzonderlijke zitting gehouden.

Ook heden avond is de Ministerraad weder vergaderd geweest. Men verzekert, dat er morgen ochtend weder eene bijeenkomst van den Raad van State zal plaats hebben, onder voorzitting des Konings.

Van den 7den. Heden ochtend is de Raad van Ministers, en daarna de Raad van State, onder voorzitting des Konings, vergaderd geweest. — De heer *Luzac* heeft heden zijne werkzaamheden aan zijn departement hervat en de vergadering der Ministers bijgewoond.

AMSTERDAM, 5 Junij.

Gisteren zijn alhier aangekomen drie vaartuigen, geladen met nieuwe aardappelen, uit het Westland afgezonden, welke heden ter markt zijn verkocht tot den prijs van *f* 6 tot *f* 7 het Ned. mud.

Gelukkig voorwaar is het vooruitzigt in dit jaar aangaande de aardappelenteelt; nimmer toch zag men deze vrucht *zoo vroeg* en in zulk eene hoeveelheid ter markt brengen. Niet eenig spoor van het zoo gevreesde bederf heeft men tot nog toe ontdekt, terwijl er in alle landen meer dan driemaal zooveel gepoot zijn als het vorige jaar.

— De Overijsselsche Commissie van Onderwijs heeft de Regering verzocht, eene algemeene vergadering der schoolopzieners (zoo als reeds in de schoolwet van het jaar 1806 bedoeld werd, doch slechts enkele malen is gehouden) te beleggen, ten einde, o. a., te beraadslagen over de middelen, om, bij eene veranderde wetgeving op het onderwijs, den onderwijzersstand voor onbillijke schade in hun tijdelijk bestaan te vrijwaren.

Van den 9den. Gisteren avond heeft de policie zich meester gemaakt van twee personen uit de Visschersstraat, bij den Haarlemmerdijk, als verdacht van hun kind, een meisje van nog jeugdigen leeftijd, op eigen gezag geruimen tijd te hebben opgesloten gehouden. Men wil, dat een der buren van een plat door een weggevallen dakpan de schuilplaats ontdekt heeft van het ongelukkige, wezen en de waarheid vermoedende, er dadelijk aan de policie van heeft kennis gegeven. De hast van de schoonmoeder, die ook den vader tot het plegen van dit onmenschelijk feit moet hebben overgehaald, zoude deze wreede en barbaarsche daad veroorzaakt hebben. Sedert den laten Mei was het kind in dat huis opgesloten geweest, na ook reeds vroeger in de vorige woning hetzelfde lot te hebben ondergaan. Bij hunne jongste verhuizing, en men zegt ook zelfs bij vroegere, werd het arme kind in eene geslotene kast of kist vervoerd. De verontwaardiging der menigte in den omtrek was zoo groot, dat het den commissaris van policie niet dan met moeite gelukt is te voorkomen, dat er gewelddadigheden tegen de verdachte personen gepleegd werden. Het arme slagtoffer is ter verpleging naar het bestedelingshuis gezonden.

— Mlle. *Rachel* zal Donderdag e.k. in den Franschen schouwburg alhier hare eerste voorstelling geven, bestaande in *Ponsards* bekroond treurspel *Lucrèce*, waarin zij de rollen van *Lucrèce* en *Tullie*, gelijk zij dit te Parijs gedaan heeft, vervullen zal. Deze voorstelling zal met eene vaudeville worden besloten, waarin hare 11jarige zuster *Dina Felix* in vijf karakters zal optreden. De namen van het personeel, dat mlle. *Rachel* zal bijstaan, zijn niet bekend.

— De *Noord-Brabander* meldt, dat bij haar weder 18 petitiën, gerigt aan de Tweede Kamer der Staten Generaal en houdende verzoek om vrijheid van godsdienst en onderwijs, zijn ingekomen uit verschillende deelen van Noord-Braband. Het getal der handteekeningen beloopt met dat der vorige 5577.

Van den 7den. In de vergadering van den ed. achtb. raad dezer stad van heden is tot 2den praeceptor van het stedelijk gymnasium benoemd: in de plaats van wijlen den heer *J. J. Koning*: de heer *J. Dornseiffen.*

HARLINGEN, 3 Junij.

Heden voormiddag is alhier te water gelaten het, op de werf *Welgelegen*, door de heeren *D.* en *L. Alta* gebouwd barkschip *Wilhelmina Frederika*, groot ongeveer 160 roggelasten, te voeren door kapitein *J. C. van der Veer*, bestemd voor de vaart naar de Indiën, onder beheer van de heeren *Barend Visser en Zoon*, ter dezer stede.

HATTEM, 4 Junij.

Door de heeren mr. *J. A. van Rooijen*, advokaat, en *F. B. Wubbenhorst*, zaakwaarnemer te Zwolle, als eigenaar der steenfabrijk van de erven *Daendels*, is aan onze Regering aanvraag gedaan tot den aankoop van 100 bunders heidegrond, gelegen aan den grindweg van hier naar Apeldoorn, onder grootere uitgestrektheid aan deze stad toebehoorende.

Het is te wenschen, dat deze aanvraag worde toegestaan, daar deze heeren voornemens zijn, om aan een aantal van onze arme ingezetenen, die des zomers aan de steenfabrijk werk hebben, ook des winters werk te geven door het bebouwen van dien grond.

ROTTERDAM, 6 Junij.

Gisteren avond deed ds. *van Reyn*, in de Groote Kerk alhier, verslag van zijne volbragte inspectiereis van het zendelinggenootschap en verblijf gedurende twee jaren in de binnenlanden van O. I. Van de zendelingsposten op de oostkust van Java werd een voordeelig tafereel opgehangen; de gemeente was aldaar onder de Javanen bloeijende; de voortuitgang van het Christendom werd het meest waargenomen te Menado op Celèbes. De gemeente telde aldaar onder de inlanders 500 leden, en een getal van 3000 was onder Christelijk opzigt; treffend was daarbij de taal van eenen inlandschen priester, die tot het Christendom was overgegaan en dit op een' 100-jarigen leeftijd betuigde; deze woorden, alhier aan de gemeente wedergegeven, maakten eenen diepen indruk; doch weinig was men nog op de Moluksche eilanden en Timor gevorderd. Z. W. E. roemde zeer de ondersteuning, van den gouverneur-generaal ondervonden, maar betreurde de weinige deelneming, welke het Nederl. bestuur betoont voor de uitbreiding van het Christendom onder de inlanders aldaar, zoodat er nog zeer veel te doen overblijft, om tot eene gezegende uitkomst te geraken.

— De Belgische regering is voornemens, eene groote bezuiniging te bewerkstelligen, door nergens meer gezanten, maar slechts gevolmagtigde ministers af te vaardigen.

LEEUWARDEN, 7 Junij.

Naar men verneemt, heeft zich de longziekte onder de runderen van de landbouwers *Hein J. Zijlstra*, te Hantumhuizen, en *Wijtze Jans Binnema*, te Opper-Kooten, geopenbaard.

GRONINGEN, 8 Junij.

Nimmer voorzeker is in ons Vaderland de aandacht zoo zeer gevestigd geweest op den Landbouw en de daaraan verwante bedrijven, als in dit tijdstip. Als uitvloeisel van die belangstelling in dezen tak van volksbestaan verdient, onzes inziens, in de eerste plaats genoemd te worden het Landhuishoudkundig Congres, dat in de beide voorgaande jaren te Zwolle en te Arnhem werd gehouden en dat nu dit jaar hier ter stede op den 14den, 15den en 16den Junij aanstaande zal plaats hebben. Geen wonder derhalve, dat dit derde Congres in deze stad met de grootste belangstelling wordt te gemoet gezien, en dat dien ten gevolge zoowel door het stedelijk bestuur en door de ingezetenen, als door het Bestuur zelf van dit Congres, de meest gepaste maatregelen zijn beraamd tot opluistering van deze voor het gansche Rijk zoo belangrijke Vereeniging. Gelukkig gekozen noemen wij het voornemen van eenige liefhebbers te dezer stede, om, onder medewerking van het stedelijk bestuur, op Donderdag den 15den Junij eene *keuring van ingespannen chaispaarden* te houden, waarbij een prijs is uitgeloofd van *f* 75 — 00 en eene premie van *f* 25 — 00, en den daarop volgenden dag eene *harddraverij*, om een' prijs van *f* 250 — 00 en eene premie van *f* 50 — 00, omdat daardoor aan diegenen die geene eigenlijke deelnemers van het Congres zijn, maar te dezer gelegenheid evenwel onze stad zullen bezoeken, — al ware het ook enkel om de Tentoonstelling van landhuishoudkundige voorwerpen op Woensdag den 14den Junij bij te wonen, — een genot wordt aangeboden, 't welk onder de volksvermaken in deze provincie zeker het meest geliefkoosde is. Voorts twijfelen wij geenszins, of de *Tentoonstelling voor Landbouw en Veeteelt* zal door de inwoners uit deze zoo bij uitstek producerende provincie in ruime mate van voorwerpen worden voorzien, en daardoor de verwachting van de commissie van landbouw in hare ijverige bemoeijingen niet worden te leur gesteld. Dat de Regering dezer Stad de ingezetenen heeft uitgenoodigd, om gedurende de drie dagen, dat het Congres hier zal gehouden worden, de vlaggen uit hunne huizen te steken, zal gewisselijk worden toegejuicht, en onze stad derhalve het aanzien erlangen, dat haar ter gelegenheid van zulk eene echt nationale handeling binnen hare muren past.

— Het volgende is ons ter plaatsing ingezonden:

OUDE PEKELA, 7 Junij.

Uit deze gemeente is een adres aan de Leden der Tweede Kamer verzonden, voorzien met talrijke en aanzienlijke onderteekenaren, behelzende gewigtige bedenkingen tegen de vrijheid van godsdienst en vrijheid van onderwijs, zoo als het ontwerp vrijheid begrijpt. Ook in de Nieuwe Pekela is met gunstigen bijval een gelijksoortig adres in omloop, hoofdzakelijk ingerigt tegen de vrijheid van onderwijs der staatscommissie.

Bijzondere berigten uit Noord-Duitschland.

HAMBURG, 6 Junij.

(*De zaken der hertogdommen.*) Naar het schijnt, zal de commissie, door de Nationale Vergadering te Frankfort benoemd voor het behartigen van alle zaken, die met internationale betrekkingen in verband staan, als haar gevoelen, het voorstel doen, om aan den eenen kant *de Deensch sprekende gedeelten van Sleeswijk af te staan*, en aan den anderen kant *dadelijk elke unie — ook de persoonlijke — van het overige Sleeswijk, resp. Holstein, met Denemarken op te heffen.*

In de hertogdommen zelve echter worden vele adressen ontworpen, en zoo wel naar Frankfort, als naar de voorloopige regering te Rendsburg gezonden, *om tegen alle verdeeling van Sleeswijk te protesteren.*

Overigens wordt het contingent der hertogdommen zelve thans zoo voltallig mogelijk gemaakt, en trekken de vrijcorpsen weder naar het noorden op, — in plaats van ontbonden te worden. — Eveneens trekt zich thans het geheele Duitsche leger naar het noorden weder meer te zamen, en kan men [met veel grond] een' meerder of minder beslissenden slag tusschen de beide magten te gemoet zien. — Uit Tondern is het berigt ontvangen, dat ook reeds Lijgumklooster door de Denen bezet is, en dat men vreesde dat nu Fondern zelf aan de beurt lag. — Den 3den is een *Duitsch parlementair* aangekomen en is 6 uren lang met den generaal *Wrangel* in conferentie geweest. Men weet nog niet met zekerheid, wat in die bijeenkomst verhandeld is — maar men meende in Flensburg, dat die parlementair den eisch had overgebragt, „*om de stad Flensburg binnen 24 uren door de Duitsche troepen te doen ontruimen; zullende zij anders door de Duitsche magt worden platgeschoten.* Men is dus zeer gespannen op de dingen die er nog komen zullen.

Den 3den kruisten er nog altijd 2 Deensche fregatten *westelijk* van Helgoland; die schepen hebben in den laatsten tijd op die hoogte weder een tiental Blankeneser of Holsteinsche vaartuigen (met kolen, enz.) genomen.

Over het geheel hebben de laatste — van den Duitschen kant, onverklaarbare — gebeurtenissen in Sleeswijk-Holstein veel ongenoegen, ja verbittering in Duitschland te weeg gebragt. Men zegt, dat op de Duitsche kabinetten en op de Duitsche staatkunde de vloek schijnt te liggen, dat zij de beste gelegenheden, om zich de sympathiën des volks te verwerven, ongebruikt moeten laten voorbijgaan en tot den laatste gedwongen worden, zich geheel naar den volkswil te schikken, — zonder daarvoor dan eenigen dank te behalen! Inderdaad geeft de weifelende houding van Duitschland, in verband met de laatste voordeelen, die het zich door Denemarken heeft laten afwinnen, alle aanleiding tot wrevel en misnoegen.

De *Russische vloot* ligt thans in Reval en Helsingfors uitgerust en zeilree. Men ziet daarin eene bepaaldelijk voor Duitschland belangrijke omstandigheid, en vreest, dat nu ook weldra van dien kant voor Duitschland weinig gewenschte gebeurtenissen kunnen worden te gemoet gezien.

(*Berigten over en uit Weenen.*) De *Wiener Zeitung* van den 3den Junij berigt, dat de minister van binnenlandsche zaken *de instelling der provisionele regering in Praag voor onwettig en ongeldig heeft verklaard*, en dienovereenkomstige bevelen heeft gegeven.

Volgens berigten uit Weenen, mede van den 3den dezer, zouden Karinthië en Stiermarken zich van de Oostenrijksche monarchij hebben losgescheurd, en tot grond daarvan opgeven, „dat de Regering zich door de studenten en het gepeupel liet leiden."

— Het afreizen des adels en der rijken van hier duurt dag en nacht voort. Reeds ongeveer 1000 der rijkste familiën zijn van hier vertrokken. Er is zeker geen lid daaronder, dat niet den naam van *Metternich* vervloekt. Allen, allen zien nu [helaas, ook hier te laat!] in, hoe hij zich jegens Oostenrijk heeft schuldig gemaakt, en hoe hij door het doen van eenige weinige concessiën den vooruitgang niet alleen had kunnen beperken binnen de gepaste grenzen, maar ook leiden, — natuurlijk *toen het nog tijd was.*

— Er zal voortaan geen doodvonnis in de Oostenrijksche monarchij worden ten uitvoer gelegd, tot tijd en wijle de Wetgevende Vergadering [eerlang] zal hebben besloten, wat nopens het al of niet afschaffen van die straf vast te stellen zij.

HANNOVER, 5 Junij.

De prins *van Pruissen* is heden morgen alhier per spoortrein van Minden aangekomen. Z. K. H. zal heden avond verder naar Berlijn reizen.

— Gisteren avond had hier weder een klein oploopje plaats, van wege de in Duitschland thans zoo geliefde charivari's, of zoogenoemde *kattenmuzijk.*

— De minister der eeredienstenin Pruissen heeft, ten einde eene *reorganisatie van het schoolwezen voor te bereiden*, bevolen, dat de volks-schoolmeesters in districtsvergaderingen zullen bijeenkomen, onder voorzitting der leeraren en schoolopzieners.

De Limburgsche aangelegenheden.

In de zitting van de *Duitsche Rijksvergadering*, van den 3den dezer, heeft de heer *von Lindenau* rapport uitgebragt, namens de commissie tot onderzoek der geloofsbrieven, *over de verhouding van Limburg, zoo ten opzigte van Duitschland, als van Nederland.* Het uitvoerig rapport zal in druk worden uitgegeven.

Ingezonden Stukken.

Voor het volgend adres, hetwelk hier thans in omloop en reeds door een groot aantal geachte ingezetenen dezer stad is geteekend, is eene plaats in dit dagblad verzocht:

AAN DE TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Edel Mogende Heeren!

Zoo immer, dan is thans het tijdstip dáár, waarin de Nederlandsche Natie zich moet doen hooren omtrent hare dierbaarste regten en belangen.

Kon ooit het zwijgen haar als verzuim — verzuim van heiligen burgerpligt — worden toegerekend: het zoude zijn in deze oogenblikken. Hare stem toch wordt uitgelokt, ook dan nog, als zij, met het volledigst vertrouwen op uwe wijsheid en regtschapenheid bezield, zich van uwe algeheele behartiging der hoogste aangelegenheden van Vaderland en Volk volkomen overtuigd houdt.

De ondergeteekenden, allen inwoners der stad Groningen en tot den min of meerder gegoedden middelstand behoorende, schromen daarom dan ook in geenen deele, aan U. E. M. opzettelijk hunne meeningen en wenschen te openbaren.

Wilt, Edel Mogende Heeren! bij de hoogst gewigtige beraadslagingen, die binnen zoo korten tijd U wachten, ook de stem van de ondergeteekenden met uwe aandacht verwaardigen.

Werpt men eenen blik op den toestand der volken in het algemeen en op derzelver tegenwoordige behoeften, dan komt men tot het genoegzaam zekere besluit, dat het grootste deel der natiën rijp is voor de meest vrijzinnige staatsinstellingen en dat belangrijke veranderingen en wijzigingen in staatsbestuur en staatshuishouding, veelal onvermijdelijk, zoo wel als onontbeerlijk zijn geworden.

Met name ook, is dit ten aanzien van onze natie — ten aanzien van Nederland eene geldende waarheid, gelijk zulks dan ook teregt werd ingezien door onzen geëerbiedigden Koning, die, door de benoeming eener Commissie tot voordragt van een ontwerp van grondwetsherziening, getoond heeft de behoeften van zijnen tijd te verstaan.

Op dit ontwerp van gewijzigde grondwet, met zoo lofwaardigen ijver door gezegde Commissie tot stand gebragt; op die nog in het verschiet liggende wetten, die er het uitvloeisel van moeten of kunnen worden, en op de rede van Z. E. den tijdelijken minister van justitie, den 13den dezer in uwe Kamer gehouden, zal het oog van de ondergeteekenden, bij de uitdrukking hunner gevoelens, voornamelijk gevestigd zijn.

En dan strekt het hun tot een waar genoegen, dat zij beginnen mogen met de meest luide betuiging hunner adhaesie aan dat ontwerp en die rede over het algemeen. — Van de uitzonderingen daarop, en van hunne zienswijze ten opzigte van sommige punten daarenboven, zullen de ondergeteekenden doen blijken, na alvorens te hebben opgemerkt, dat tot het door hen onaangeroerd gelatene ook datgene behoort, 't welk zij als meer buiten den kring hunner bemoeijingen, of wel boven hun doorzigt en hunne dadelijke bevatting gelegen achten.

En nu ter zake.

De ondergeteekenden, hoe wars ook van alle, zoo dikwijls de vrijgevigheid belemmerende bekrompenheid of kleingeestigheid, vinden toch, dat Art. 10 van 't ontwerp van gewijzigde grondwet, waarbij het regt van vereeniging wordt erkend, aan de wetgeving te weinig ruimte laat.

Zonder in eenig betoog te treden, durven de ondergeteekenden beweren, dat hier het loffelijkst doel tot de jammerlijkste uitkomst zoude *kunnen* leiden. En dit toch dient te worden voorgekomen, weshalve het genoemde artikel aan de ernstige overweging van U. E. M. wordt aanbevolen.

Wat betreft het inkomen der Kroon, de ondergeteekenden huiveren schier, een onderwerp aan te roeren, voor hen van zoo kieschen en teederen aard. — Art. 27 van het ontwerp bepaalt voor den Koning een jaarlijksch inkomen van één millioen guldens uit de landskas.

De ondergeteekenden zullen niet bepaaldelijk verklaren, dat dit cijfer te hoog gesteld is; te minder, daar zij het inkomen des Konings, in vele opzigten, als door de natie slechts ter leen gegeven beschouwen. Trouwens, het vloeit veelal, als 't ware, in de beurs der natie terug, waaruit het werd genomen. — Wat maakt het nu uit, of de som iets grooter of kleiner zij? — Men dient den Koning in deszelfs koninklijke levenswijze niet te beperken, in zijne koninklijke onbekrompenheid, ten algemeenen nutte, niet te belemmeren.

En toch, van vele zijden werd de wensch vernomen, dat het genoemde cijfer tot op de helft mogt worden verminderd. — Had Z. M. kunnen goedvinden uit eigene beweging daartoe het voorstel te doen: de ondergeteekenden zouden zulk eene edelmoedigheid hoog gewaardeerd — en bovenal geprezen hebben, in zoo verre, als zij van de zoo noodige, zeer belangrijke bezuinigingen op de hooge traktementen in het algemeen een eerste en een zoo eigenaardig voorbeeld ware geweest.

Dat, volgens Art. 59 van 't ontwerp, door den Koning *adeldom* kan worden verleend, moge voor sommigen eene grieve zijn: voor de ondergeteekenden is het dit niet. — Zouden zij eenige, niemand hinderende onderscheiding, niet gaarne dengene gunnen, die daarop wezenlijken prijs mogt stellen? Sloot, ook nog in onzen tijd, het woord »adeldom" eenige oppermagt, of wel, zekere aanspraken in op deze of gene preferentie, — de ondergeteekenden zouden dit woord uit de grondwet verbannen willen zien. Thans echter meenen zij aan hunne medeburgers uit de hoogere standen het genot van een eenvoudig titelvoorregt niet te mogen betwisten.

Aangaande de zamenstelling der Staten Generaal (Hoofdst. III, art. 70—74 van 't ontwerp) moeten de ondergeteekenden onbewimpeld verklaren, dat zij het nut eener zoogenoemde Eerste Kamer volstrekt niet inzien, maar integendeel van meening zijn, dat het bestaan van zulk eene Kamer, die toch ook voor de schatkist nog altijd bezwarend blijft, dikwijls nadeelige vertraging, zoo geene botsing in de gewigtigste en vaak zoo veel spoed vorderende werkzaamheden der wetgevende magt te weeg brengt. — Zij zien geene redenen tegen de terugkeering in dezen naar de Grondwet van 1814, en aarzelen derhalve niet, op de afschaffing dier Kamer nadrukkelijk aan te dringen; vooral ook, dewijl de gemaakte bepalingen, om lid van die Kamer te kunnen worden, in plaats van eenigen waarborg te leveren voor de vereischte bekwaamheid, niets dan in 't oog loopende beperking en bemoeijelijking in de keuze daarstellen. De rijkdom alléén schijnt hier tot grondslag genomen — het geld slechts gehuldigd te zijn. En kon nu al dit beginsel worden toegestemd, dan durven toch de ondergeteekenden vrij uit het zeggen: Is er ééne provincie in het Rijk, waar zulk een grondslag deszelfs doel volkomen zoude missen, het is de provincie Groningen. Deze toch bevindt zich ten dien aanzien, als 't ware, in eenen exceptioneelen toestand door het aldaar bestaande beklemregt, ten gevolge waarvan de betaling der grondbelasting niet door den eigenaar, maar door den vasten huurder (beklemden meijer) gedaan wordt, welke laatste dan ook alléén slechts bij de Administratie bekend staat.

Dat de regtstreeksche verkiezingen, in hetzelfde hoofdstuk (art. 72) voorgeschreven, hare eigenaardige bezwaren met zich brengen, zal door niemand worden ontkend. De ondergeteekenden evenwel stellen haar *boven* die met éénen — en *verre* boven die met meerdere trappen. Men zorge zoo veel mogelijk slechts, dat ze in waarheid *regtstreeksche* genoemd en nimmer het middel kunnen worden tot kwade praktijken, of ongeoorloofde kuiperijen, — noch ook de bron van wanordelijkheden of partijschappen. — Men zorge vooral, dat van deze gewigtige werkzaamheden geene *beschaafde* Nederlanders uitgesloten, — maar aan *hen*, integendeel, dezelve zoo veel mogelijk worden opgedragen.

Waarom voorts, bij art. 86 van evengenoemd hoofdstuk, de Geestelijken tot leden van de Staten Generaal niet benoembaar worden verklaard, betuigen de ondergeteekenden niet te begrijpen. Moet dan uit de grondwetsherziening ook de uitsluiting van éénen enkelen — en wel van eenen algemeen zoo geachten stand in de maatschappij, geboren worden? Geenszins is het der ondergeteekenden bedoeling, zich voor dien stand in de bres te stellen: zij drukken slechts op de, bij genoemd art. gelezen, bepaling, als in *beginsel* hoogst *illibéraal*, en willen U. E. M. opgewekt hebben, om dergelijke *beginselen*, waar ze dan ook elders mogten worden aangetroffen, steeds met nadruk te helpen weren.

Wat nu de regtsbedeeling (zie hoofdstuk V van 't ontwerp) betreft: de kostbare voet, waarop die thans over het algemeen, maar inzonderheid voor de *regtbehoevenden* is ingerigt, achten de ondergeteekenden zóó noodlottig, dat zij het omtrent dit punt bij hunne afgelegde verklaring van adhaesie aan het Programma van den minister van justitie niet blootelijk kunnen laten berusten, maar U. E. M. daarop bovendien nog opzettelijk willen gewezen hebben.

De voorgestelde vrijheid van Godsdienst voorts (zie van 't ontwerp hoofdstuk VI), hoe begeerlijk op zich zelve, mag vooral geene kiemen in zich bevatten van aanstoot of bitterheid tusschen burgers en burgers. — Daarvoor te waken, kan nimmer U. E. M. te sterk zijn aanbevolen. — Elks overtuiging worde volkomen geëerbiedigd, — maar ieder kerkgenootschap houde zijne godsdienstoefeningen binnen de muren zijner kerkgebouwen.

Moeten de grondstellingen van het beheer der Staatshuishouding, gelijk door den minister van justitie zoo teregt wordt aangemerkt, *eenvoudigheid* en *zuinigheid* zijn; — dat men vooral ten opzigte van het beheer der financiën, waarvan hoofdstuk VII gewaagt, dit op het oog houde.

Het schrikbarend aantal ambtenaren worde, met inachtneming altoos der onkreukbaarste regtvaardigheid jegens hen, allengs verminderd en noodeloos gemaakt, om dusdoende, zoo wel als door de bekorting der *hooge* bezoldigingen en pensioenen, de belastingen — steeds zoo evenredig mogelijk verdeeld — tot een merkelijk lager cijfer te brengen. — De behoefte dááraan is voor de geringere en middelstanden in ons Rijk niet minder dringend, dan voor den Staat de verpligting heilig is, om aan zijne verbindtenissen te voldoen. — Inzonderheid nog verbanne men die reeks van kwellende en belemmerende formaliteiten en fiskaliteiten, die met name voor den handel en de bedrijvige volksklasse zoo veel drukkende bezwaren en gegronde stoffe tot luide ontevredenheid opleveren, en zorge men voor de meestmogelijke openbaarheid in alles.

Omtrent het onderwijs eindelijk (zie art. 193 van 't ontwerp) mogen de ondergeteekenden niet verzwijgen, dat het hen bekommering zou baren, indien uit de grondwet de bepaling wierd weggelaten, dat »hetzelve aan de voortdurende zorg der Regering blijft opgedragen, te regelen bij de wet."

Was er iets, waarop Nederland sedert jaren trotsch mogt zijn: het was voorzeker het onderwijs. — En waardoor bloeide het er? Voornamelijk door de wijze wetten, waarbij het werd bepaald en geregeld. — Zoo ergens, dan is op dit stuk eene onbeperkte vrijheid gevaarlijk. De ondervinding leert dit. — Wijst de minister van justitie in zijne rede op België: de ondergeteekenden doen dit insgelijks. — Welke vruchten heeft dáár de onbepaalde vrijheid van onderwijs gedragen? Wij zullen ze niet opsommen, die wrange voortbrengselen. Genoeg zij het, te zeggen, dat men thans in België reeds de zorg der Regering voor het onderwijs al smeekende inroept; genoeg zij het eindelijk, U. E. M. ten aanzien van dit punt ook nog te wijzen op hetgeen hier en ginds, met zoo veel kracht van redenering en overtuiging, in openbaren geschrifte is betoogd geworden.

Zietdaar, E. M. H.! der ondergeteekenden meeningen en wenschen bescheidenlijk opengelegd — en, gelijk zij zich durven vleijen, het bewijs geleverd, dat zij de innigste sympathie gevoelen voor alle welbegrepene en waarachtige vrijheid. Zij werpen dan ook allen vernederenden twijfel daaromtrent verre van zich, en verlangen slechts aan het Nederlandsche Staatsgebouw die duurzame vastheid gegeven te zien, welke het behoeft om aan elken storm, zoo van binnen als van buiten, steeds rustig het hoofd te kunnen bieden.

Daartoe strekke de meest onbeperkte ontwikkeling van alle zedelijke en stoffelijke krachten der Natie; daartoe de zoo begeerlijke vrijheid, gepaard gaande met eerbied voor orde en regt; daartoe de medewerking van U Edel Mogenden, die door de ondergeteekenden met vrijmoedigheid en vertrouwen wordt ingeroepen.

'T Welk doende:

Groningen, 31 Mei 1848.

Groningen, 8 Junij.

Men schrijft het volgende uit *Leiden* van den 4den Junij:

„Er is gisteren hier eene zaak gebeurd, waarvan de kerkelijke en wereldlijke geschiedenis van ons vaderland welligt geen tweede voorbeeld oplevert en die in de 19de eeuw, en vooral in dezen tijd, geheel onbegrijpelijk is; het is in weinige woorden dit: dat het collegie van burgemeester en wethouders gisteren, met behulp van de policie, zich, zonder daartoe regterlijk gemagtigd te zijn, heeft meester gemaakt van het huis der Nederduitsche Hervormde huiszittende en diakenie-armen alhier, en sommige daar vergaderde leden van den breeden kerkeraad dier gemeente door de agenten der policie daaruit heeft doen verwijderen. Dit collegie heeft dan ook onmiddellijk eene aanklagt bij den officier van justitie bij de arrondissements-regtbank ingeleverd tegen burgemeester en wethouders, wegens aangedaan geweld en mishandeling. Men kan begrijpen, hoedanig de burgerij verbaasd is over deze handeling van het stedelijk bestuur."

Nadere berigten van den 6den melden ons, dat op dien dag van wege den kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente aan alle woningen der Hervormden rondgebragt is eene gedrukte circulaire van navolgenden inhoud:

Aan de Leden der Nederduitsche Hervormde Gemeente te Leiden.

Geliefde Broeders en Zusters!

Wat er voorleden Zaturdag avond hier ter stede gebeurd is, hebt gij zeker bij geruchte vernomen of mogelijk zelf gezien. Drie van uwe predikanten, twee hoogleeraren, drie andere ouderlingen en acht diakenen zijn op geweldiadige wijze door de policie het Huiszittenhuis uitgezet.

Die daad is in tegenwoordigheid van den burgemeester en de wethouders, — zij is op hun bevel gepleegd.

Vele ingezetenen dezer stad, honderden, die zich voor het genoemde gebouw verzamelden, hebben het schandaal aanschouwd. Gij, die er getuigen van waart, het gebeurde heeft u met verontwaardiging vervuld. Maar gij hebt naar den raad en de beden der beleedigden en mishandelden gehoord. Zij vermaanden u tot bedaardheid en rust en gij hebt u voor alle eigendunkelijke daden gewacht. Gij hebt wél gedaan! Onrust en woeling, die verzet tegen de bestaande overheid ten doel of ten gevolge hebben, zijn misdadig. Daartegen moet gij altijd en vooral in dezen tijd blijven waken!

Zijt gij diep verontwaardigd? Gij hebt er grootelijks reden toe! Maar regt te verschaffen, of vergelding te doen — dat moogt gij niet. Dat moet gij aan den Regter overlaten. Wij leven, Gode zij dank! onder de Regering van een' Koning, die regtvaardigheid liefheeft, die zoodanig bedrijf hoogelijk afkeurt, in een land, waarin het regt gehandhaafd, en willekeur en geweldenarij te schande gemaakt en gestraft worden.

Men vraagt elkander in de Gemeente: »Waarom hebben toch »Burgemeester en Wethouders zóó gehandeld?" Natuurlijk! Als Leeraren der Godsdienst, die hoog in de schatting der Gemeente staan aangeschreven, als Hoogleeraren daar ons Vaderland roem op draagt, als Ouderlingen, die de achting en het vertrouwen der Gemeente bezitten, als Armverzorgers, die zich met voorbeeldigen ijver en trouw de belangen der armen aantrokken, die zich daarvoor ongeloofelijke moeite getroosteden, en dikwerf uit eigene middelen aan de armen gaven uitdeelden, wanneer fondsen daartoe niet toereikende waren; als zulke mannen op zoo verregaande wijze mishandeld worden — hoe zou dan die vraag kunnen achter blijven?

Wij achten het goed en noodig er bij voorraad en reeds hier eenig antwoord op te geven. Het was, omdat de Vertegenwoordigers der Gemeente voor de bezittingen ten behoeve der Armen pal stonden, en dezen niet aan de willekeur van anderen wilden prijs geven, omdat zij de regten der Gemeente en Kerk met bescheidenheid, doch met ernst verdedigden.

Gemeente! Uwe Diakenen hebben met voorbeeldige getrouwheid de belangen uwer armen behartigd. Zij hebben, ofschoon dikwerf met ondank beloond, zich de moeijelijkste verpligtingen en werkzaamheden, ten koste van de rust huns levens, getroost en op eene uitstekende wijze vervuld. Zij hebben aanspraak op groote erkentelijkheid. Deze getuigenis werd dikwerf door de leden van den Raad, die van den 1sten Jan. l.l. tot heden voor acht dagen, deze administratie met hen provisioneel gevoerd hebben, zelven gegeven. Wie in de verklaring van den Raad van den 2den Januarij 1847 aan de *Armverzorgers* uitgereikt, de volgende woorden las: *dat de Raad, wel verre van eenige verdenking jegens hen te koesteren, hun volgaarne de getuigenis geeft, dat, uit de rekeningen en verantwoording, jaarlijks door hen aan het Stedelijk Bestuur gedaan, hun ijver voor het welzijn der armen en de deugdelijkheid hunner Administratie steeds ten duidelijkste zijn gebleken:* voorwaar hij zou het wel onmogelijk genoemd hebben, dat aan uwe Diakenen, zoo zeldzame ijver en zoo voorbeeldige trouw ooit door Burgemeester en Wethouders op zoodanige wijze zou worden vergolden.

De Commissie, die den Breeden Kerkeraad vertegenwoordigt, was voorleden Zaturdag avond op het Huiszittenhuis, om hun ter zijde te staan in het verdedigen van de regten der gemeente. De bezittingen, waaruit Huiszitten en Diakenie-Armen bedeeld en onderhouden worden, mogen naar het oordeel van den Kerkenraad niet langer staan onder het uitsluitend en oppermagtig beheer der Stedelijke Regering. Zij behooren als eigendom der Hervormde Gemeente door die Gemeente bestuurd te worden. De Kerkeraad verlangt, dat bestuur op den welgeordenden en wettigen voet geregeld te zien. De Regering wil dat niet. Zij verlangt *opperbestuur*. Eindelijk hebben Burgemeester en Wethouders gemeend hun toevlugt tot geweld tegen uwe Vertegenwoordigers te moeten nemen.

Het geweld is gepleegd, maar niet zonder protest van den Breeden Kerkeraad daartegen! Een allerergerlijkst tooneel heeft plaats gegrepen. Daarover zal de Regter uitspraak doen.

Ziedaar Gemeente! u de zaak voorloopig bekend gemaakt.

Blijf rustig de uitspraak van het regt verbeiden. Zie op de houding en het gedrag van uwe diep beleedigde Leeraren, want zij allen zijn in hunne hooggeschatte Ambtgenooten gesmaad. Zie op de houding van den Kerkeraad. Wij allen zullen u een voorbeeld geven, den Christen waardig. Hoor in deze dagen vooral de vermaning dergenen, die u het woord van God verkondigen. Zij blijven u orde en onderdanigheid aan de magten, die over ons gesteld zijn, prediken.

De herstelling van den smaad, hun en den Kerkeraad, en daarmede der Gemeente en de Hervormde Kerk in Nederland aangedaan, blijven wij met vertrouwen van het regt verwachten.

God regeert en daar wordt regt gedaan in Nederland!

Broeders en Zusters! weest Gode en Zijner genade in Christus bevolen!

De Kerkeraad der Nederduitsche Hervormde Gemeente te *Leiden*, namens denzelven:
F. H. G. van ITERSON, *Praeses.*
Chr. KRABBE, *Scriba.*

Leiden, 5 Junij 1848.

Bij het lezen van dit stuk moet men zeggen, dat wij al zeer wonderlijke tijden beleven. Terwijl elders in Europa de beroeringen uitgaan van het volk en de Regeringen klagen moeten over de geweldenarijen der groote menigte, die eerst het werktuig is van geheime onruststokers en daarna hun slagtoffer wordt — en dit alles onder de leus en het masker van liberaliteit, heeft in eene der aanzienlijkste Nederlandsche steden juist het omgekeerde plaats en hooren wij diezelfde klagten aanheffen over hare Regering. Wat zullen wij daarvan denken? De openbare meening houdt het daarvoor, dat verreweg het grootste deel dier stedelijke Bestuurders uit zich zelven in geenerlei opzigt, noch wat verstand noch wat hart betreft, in staat is tot het plegen eener geweldenarij, als waarover in bovenstaande missive door de vertegenwoordigers der Hervormde Gemeente zoo luide als regtmatig geklaagd wordt.

Vraagt men nu, wie dan toch de onruststokende geest is, die zich over dit anders niet ongunstig bekende Bestuur zulk eene verleidende en overheerschende magt heeft weten te verschaffen? dan antwoordt tot onze groote verbazing het gerucht, dat het iemand is, die op de zamenstelling der nieuw ontworpene Grondwet den grootsten invloed heeft uitgeoefend, namelijk de liberale Thorbecke, zelf lid van den Raad. Nederland en de Hervormde Kerk wachte zich voor zulk eene liberaliteit.

Dat de zaak vooral te Leiden groote sensatie maakt, laat zich gemakkelijk begrijpen.

Men verhaalt, dat prof. van Oordt zijn ontslag als hoofd der rustbewaarders heeft ingezonden en dat ook de studenten en vele andere achtenswaardige inwoners der stad zijn voorbeeld gevolgd zijn; alsmede, dat er in den Senaat der akademie eene commissie benoemd is tot het doen eener demonstratie bij de Hooge Regering, ter zake van het gebeurde.

In de kerken is Zondag de godsdienstoefening even stil en plegtig geweest als gewoonlijk. Geen der predikanten heeft op den kansel van het schandaal gerept. Niet zoo rustig is het op dien dag toegegaan in eene vergadering van den Raad, waarin onder anderen prof. Kock den Raad ernstige verwijtingen gedaan en den heer Thorbecke als lasteraar openlijk moet hebben aangeklaagd.

Wij zien met verlangen nadere berigten te gemoet en blijven nog altijd hopen, dat niet al de bovenstaande geruchten zich mogen bevestigen.

[Het stedelijk bestuur van Leiden tracht in een artikel in de *Leidsche Courant* van den 6den Junij hare handelwijze tegen 8 diakenen, 3 predikanten en 5 ouderlingen te verdedigen. Het beweert regt te hebben tegenover de diakenie, en zal zulks voornamelijk staven door eene zoo veel mogelijke volledige geschiedenis van het huiszittenhuis, uit te geven door eene commissie uit den stedelijken raad, bestaande uit de heeren *Luzac*, *Thorbecke* en *Olivier*, en door de openbaarmaking der geheele briefwisseling.]

Groningen, 8 Junij.

Ofschoon het gisteren op het punt was, dat de aangekondigde *Linda* van Donizetti niet gegeven zou zijn, doordien de tijd aan het orkest had ontbroken, om zich behoorlijk in de uitvoering der muzijk van dat stuk te oefenen, heeft echter die voorstelling plaats gehad; en waarlijk het orkest heeft er zich — dank zij der bekwaamheid van velen zijner leden en het bestuur van den Directeur der opera, den Heer Ferrari — vrij goed uit weten te redden. De schouwburg was tot barstens toe vol. — Ook als tooneelstuk is deze opera zeer goed bevallen. De uitvoering van den zang was voortreffelijk, zoodat het *bravo* en *brava* (*) roepen geen einde nam. De prima donna Tebaldi, die voor *Linda* speelde, voldeed bij uitstek. Zij is naar het oordeel der kunstkenners eene hoogst bekwame zangeres, schoon hare sopraan-stem evenwel noch de zeldzaamheid, noch de ongemeen groote welluidendheid der altstem van de onvergelijkelijke *signora* Bertrandi bezit. Jammer, dat deze laatstgemelde zangeres, die in de rol van den Savooijaard *Pierotto* optrad, niet wat meer nog had te zingen! — Waar zij echter gezongen heeft, vooral in de duetten met *Linda*, heeft zij op nieuw elk een' betooverd. — Bijzonder voorts hebben de drie basstemmen van het gezelschap, die van de heeren Fallar, Colla en Bailini, hetzij dan meer regtstreeksche bassen, hetzij tusschen tenor en bas inliggende basse-tailles of barytons, in deze opera uitgeblonken. Welk eene kracht, welk eene helderheid, welk metaal, gelijk men het wel noemt, bezitten toch die Italiaansche stemmen, en hoe komt haar hierbij eene taal te stade, die zelve reeds muzijk is! De basse-taille van *il signor* Fallar, die voor *Antonio*, den vader van *Linda* speelde, heeft bij hare donderende sterkte tusschenbeiden iets ongemeen roerends van toon. De heer Colla, dien men nog niet gehoord had, is, gelijk hier de kunstkenners zeggen, een basso, bij uitstek voor de opera buffa berekend, en men kan het hem dus ten goede houden, dat hij de vrolijke rol van den markies *de Boisfleury* wat overdreven en van haar geheelenal eene koddige en snaaksche, kortom, eene Italiaansche buffa-rol gemaakt heeft. Zijn zang en spel hebben aan het publiek zeer behaagd en strekten tot eene aangename afwisseling der in het stuk voorkomende diep roerende tooneelen. Soms dreef hij evenwel zijne potsen te ver en te onregter tijde. Ook de stem van den heer Bailini, die voor den prefetto, bailli of dorpschout speelde, kwam krachtig uit. — Of wij nu van dit Italiaansche Operagezelschap nog eene of meer voorstellingen erlangen zullen, scheen gisteren avond onzeker. Wij hopen het. Eene opera echter, die zulke groote kosten na zich sleept, kan zich in eene stad, niet grooter en rijker dan Groningen, vooral tegenwoordig niet langen tijd staande houden.

Blijft de opera nog hier, zoo zouden wij voor ons gaarne bij gelegenheid andermaal de *Semiramide* of *Semiramis* zien, om de stem van mll. Bertrandi in de rol van *Arsace*, en in hare zamenstemming met den zang van *Semiramis* (*la* Tebaldi) nog eens op nieuw regt te kunnen bewonderen. — Men zegt voor het overige, dat de gemelde signora Bertrandi spoedig naar Rusland vertrekken zal.

(*) N.b. tot vrouwen, in vrouwenrollen ten minste, moet men naar Italiaanschen trant eigenlijk *brava* roepen.

Solwerd, 2 Junij.

Op gedane benoeming van den primarius collator mr. R. T. Mees, is op heden te Solwerd en Marssum tot predikant beroepen de heer Ubbo Peter Okken, theol. doct. en kandidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Vriesland.

Onderdendam, 5 Junij.

De weleerw. zeer gel. heer T. Jansonius heeft voor de op hem uitgebragte beroeping als predikant dezer gemeente bedankt.

Zevenhuizen (class. Groningen.)

De hier bestaande vacature hoopt men eerlang vervuld te zien. De nominatie van predikanten en kandidaten, door Z. Exc. den heer minister voor de zaken der Hervormde kerk, aan kerkeraad, kerkvoogden en notabelen aangeboden, bestaat uit de heeren: W. N. Stort, predikant te Idsegahuizen en Pisam, en T. Swaagman, predikant te Oudwoude en Westergeest, benevens de kandidaten bij onderscheidene kerkbesturen: J. Cannegieter, H.Gz., P. Cremer, W. Driesman, A. Leemhuis, B. J. Riedel en F. J. Wichers. Uit deze nominatie is dezer dagen met meerderheid van stemmen verkozen P. Cremer, kandidaat tot de Heilige dienst bij het provinciaal kerkbestuur van Drenthe.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 5 Junij, kapit. *Breeland* Hendrika Arentina, van Lissabon; *Haasnoot* Eenegezindheid, van Batavia; *Schaaf* Javaan, van Banjoewangie; *Koning* Timor, van Tjilatjap; *Hendriks* Antonia, van Suriname; *Blaak* Jantina, van Sunderland. — Te Texel den 4 Junij, *Bakker* Jacoba, van Smirna; *Oldenburger* Broedertrouw, van Patras; den 5den *Sietzema* Hendrika, van Odessa en Konstantinopel. — In het Vlie den 4 Junij, *Bok* de Jager, van Cefalonia; *Karst* Lamberta, van Grangemouth. — Te Helvoet den 4 Junij, *Engelsman* Dina Marchina, van Cardiff; den 5den *Visser* Nieuwland, van Cette. — Te Vlissingen den 1 Junij, *Zijlstra* Catharina, van Rio de la Hache n. Amsterdam. — Te Suriname den 22 April, *Dik* Ida Wubbina, van Amsterdam. — Te Kroonstad den 26 Mei, *Bekkering* Ariane, van Cardiff; *Teensma* jonge Brechtus, van Bergen. — Te Bolderaa den 28 Mei, *Engelsman* Niessina Schuringa, van Hamburg; *Schuring* Engberdina Anna, van Liverpool; *Legger* Jezelina, van Bergen; *Nagel* Afina Alberdina, van Liverpool. — Te Warnemunde den 30 Mei, *Karsijns* Gustaaf Willem, van Antwerpen. — Te Hamburg den 2 Junij, *Lever* Catharina Elisabeth, van Antwerpen; den 3den *de Jong* Annegina, *Koops* vr. Grietje, *Bakker* Tjatsina en *Gnodde* Alida Sophia, alle vier van Amsterdam. — Te Bremerhaven den 31 Mei, *Schaaf* Tjakkelina, van Amsterdam; den 1 Junij *Geltes* de 2 Gezusters, *Heins* Georgina en *Heins* de 2 Gebroeders, alle drie van Groningen. — Te Cardiff den 30 Mei, *van Duinen* Alkanna Elisabeth en *Boiten* Fossina Siers, beide van Amsterdam.

Binnengekomen te Amsterdam den 6 Junij, kapit. *de Weerd* Maria Agnes, van Venetiën; *Potjer* Catharina Jantina, van Newcastle; *Hazewinkel* Harmina, van Koningsbergen. — Te Texel den 6 Junij, *Zeilstra* Catharina, van Rio de la Hache, l. v. Vlissingen; *de Vreede* Prudentia, van Newcastle. — Te Gravesend den 3 Junij, *Kamminga* Johanna Wilhelmina, van Marseille. — Te Grangemouth den 3 Junij, *de Boer* Gesina, van Amsterdam. — Te Hull den 4 Junij, *de Haan* Anna Jantina, van Kampen. — Te Bolderaa den 21 Mei, *Swart* Helena, van Stavanger.

In lading te Londen den 1 Junij, kapit. *Kuipers* vr. Maria, voor Rotterdam.

Zeilklaar te Newcastle den 2 Junij, kapit. *de Vrede* Prudentia, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 4 Junij, kapit. *Gorter* de Snelheid, naar Suriname; den 5den *de Boer* Louisa Maria, naar Batavia; *Karsijns* de Vriendschap, naar Petersburg. — Uit het Vlie den 2 Junij, *Teensma* jonge Ype, naar Petersburg; *Hazewinkel* Onderneming, naar Riga; *Bekkering* Ulrika, naar Wismar; *Flik* Geerdina Beerta, naar Rostock; *Brouwer* Elsina en *Kuiper* vr. Engelina, beide naar Noorwegen; *Munneke* Margaretha Hendrika, naar Hamburg; *Nieboer* Elisabeth, *Plukker* jonge Hendrik, *de Jong* vr. Martha, *de Jonge* Jantina, *Onnes* Johanna Geertruida en *Mulder* de Goede Hoop, alle zes op avontuur; den 3den *Visser* Gesiena, naar Schotland; *Bart* jonge Jan, naar Osterrisoer; *Schuring* Antina, op avontuur; den 4den *Ebes* Allida, naar Hull; *Teensma* Reintje, naar Petersburg; *Bakker* jonge Tamming, naar Dantzig; *Visser* Maria, naar Straalsund; *Haverbult* de jonge Johanna en *Mooi* Hillechiena Catharina, beide op avontuur. — Van Helvoet den 5 Junij, *de Groot* Lucas Wildervank, naar [illegible] — Van Bolderaa den 27 Mei, [illegible] Geertruida Smit, naar [illegible]

tharina, beide naar Bremen; *Klein* Tweel. Daniel en Wilco, naar Amsterdam; den 28sten *Harding* Margaretha, *Mooi* Tiessina en *de Vries* de 2 Gebroeders, alle drie naar Elseneur. — Van Warnemunde den 30 Mei, *de Jonge* Weldaad, naar Holland. — Van Cuxhaven den 2 Junij, *Broekema* Maria, naar Straalsund; *Mooi* Cornelia, naar Dantzig. — Van Bremerhaven den 1 Junij, *Nieland* Hoop en Liefde, naar Amsterdam. — Van Genua den 26 Mei, *Karsies* Hillechiena Wilkens, naar Amsterdam. — Van Liverpool den 31 Mei, *Doornbos* Alida, naar Nerva.

Vertrokken van Amsterdam den 6 Junij, kapit. *Meedendorp* de 2 Gebroeders, naar Stockholm. — Van Texel den 6 Junij, *Stuit* jonge Liefert, naar Londen; *Zelling* Gesina, naar Hamburg; *Gnodde* de Vrienden, op avontuur. — Van Helvoet den 6 Junij, *Pinksterboer* Curacao, naar St. Thomas; *Havewinkel* jonge Jantina, naar Londen; *Dutt* Fennegina, naar Holbeck. — Van Duinkerken den 31 Mei, *Das* Hermanna Das, naar Petersburg. — Van Grangemouth den 3 Junij, *Bonema* Renske Hooites, naar Amsterdam.

Volgens brief van kapit. Prange, voerende het schip *Rabenhaupt*, van Amsterdam naar Batavia, in dato 24 Mei, bevond hij zich toen in goeden staat zeilende op de hoogte van Goudstaart; aan boord was alles wél.

ZOUTKAMP den 7 Junij. Binnengekomen den 6den *Botje* Sara Maria, van Liverpool; *Kranenborg* Wiardus, van Noorwegen. — Zeilklaar, *Bossinga* Amicitia, naar Hull; *Thaden* Catharina Ellegonda en *Pluister* vr. Maria, beide naar Londen.

BURGERLIJKE STAND.

Van den 2den tot en met den 8sten Junij 1848 zijn te *Groningen* geboren 8 zoons en 15 dochters; gehuwd 8 paren; overleden 11 ouden en 9 jongen; gescheiden 1 paar.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ

GRONINGEN, 6 *Junij*.

TARWE.		GERST.		Bl. Voer	42 » f 2,40
Oude	℔ f	Winter	50 ℔ f 2,60	Zw. Voer	38 » » 2,20
Oml.	72 » » 7,00	»	52 » » 2,90	»	41 » » 2,35
»	74 » » 7,50	»	54 » » 3,25	»	44 » » 2,50
Old.	70 » » 6,00	»	56 » » 3,55		(f 2,55
»	72 » » 6,50	Zomer	54 » » 2,95		
»	74 » » 7,00	»	56 » » 3,25	BOONEN.	
ROGGE.		»	» »	Paardb.	f 4,50,75 f 5
Inlandsche	66 ℔ f 4,65	Knobbe	60 » » 3,90		
»	68 » » 5,05	HAVER.		ZADEN, ENZ.	
»	70 » » 5,45	Dikke	44 ℔ f 2,70	Gr. Gort	f 6,25,50,75 f 7
BOEKWEIT.		»	47 » » 3,05	Par. 100 N. ℔	f 10½ f 12½
Gr. Zd.	62 ℔ f 5,00	»	50 » » 3,35	Koolz.	f 9,50 f 10,75
»	64 » » 5,40	»	52 » » 3,55	Mostz.	f
»	66 » » 5,60	»	» »	Raapol. p. v.	f 34 f 34,50
Zw. Zd.	66 » » 5,70	Bl. Voer	38 » » 2,20	Boter 1 ton	f 27,25 f 28,50
Veen	64 » » 5,00	»	40 » » 2,30	Dito ¼ ton	f 13 f 14,25

Tarwe wél zoo aangenaam. — Rogge en Boekweit 10 cents hooger verkocht. — Gerst slap. — Dikke Haver 5 cts. en Voer dito 10 cents hooger wél afgaande. — Boonen goed prijshoudende. — Gort niet driftiger. — Koolzaad prijshoudende.

ROTTERDAM, 5 *Junij*. Tarwe: nieuwe witte Zeeuwsche, Vlaamsche, Overmaassche en Flackeesche redelijk aangevoerd en door meerder behoefte tot vorige prijzen wél afgegaan; puike van f 7,50 tot f 7,70, middelbare van f 7 tot f 7,30, mindere van f 6 tot f 6,80 per mud; Poolsche bij uitslijting 157/2 ℔ oude bonte f 327½; roode soorten tot staande prijzen met goeden handel, 160, 162, 163, 164/2 ℔ Hooglandsche Kleefsche f 265, f 270, f 275, f 280; 161/2 ℔ Kleefsche f 260; 158, 160/2 ℔ Bovenlandsche f 245, f 250; 159/2 ℔ dito f 240, f 247; 156/2 ℔ Limburger f 250; 156/2 ℔ Rostocker f 260; 158, 163/2 ℔ Cubanka f 215, f 270; in veiling 154/2 ℔ Turksche f 158 verkocht. — Rogge. Nieuwe Zeeuwsche en Vlaamsche tot vorige prijzen aan bakkerij opgeruimd, de beste en droogste van f 5,30 tot f 5,50, mindere en Overmaassche van f 4,80 tot f 5,20 per mud. De overige soorten bij uitslijting aan hoogbenoodigden 148/2 ℔ Overijsselsche f 163; 149/2 ℔ Rijn f 160; 152/2 ℔ Limburger f 165; 142, 143/2 ℔ Odessa f 140, f 150; en in veiling 142/2 ℔ Odessa f 134, f 136. — Gerst. Zeeuwsche en Flackeesche weinig aan en door bepaalde vraag wederom 10 cents verlaagd; goede Winter en Zomer beide in zakken f 3,60; mindere f 3,40, f 3,50; gestort f 3,70, f 3,80 per mud. Andere soorten stil en daarvan alleen 127/2 ℔ gedroogde Wolgaster f 145 verkocht. — Haver als voren; Zeeuwsche en Overmaassche korte van f 2,80 tot f 3,60; lange van f 2,20 tot f 2,80 per mud. De overige soorten zonder handel. — Boekweit prijshoudend op 140/2 ℔ Noord-Brabandsche f 183, f 185, f 188, f 190; Groot-Brabandsche f 190; Vlaamsche f 175, f 185; Holsteinsche f 180, f 190; Oost-Vriesche Veen f 170. — Paardenboonen als voren wél afgegaan; goede Zeeuwsche en Overmaassche f 5, f 5,10; mindere f 4,80, f 4,90; Duivenboonen f 5,70, f 6 per mud. — Koolzaad schaars, doch ook weinig begeerd; Flackeesch in zakken 55 p. vl.; Zeeuwsch gestort 57 p. vl.; puik dito 58 p. vl. verkocht.

AMSTERDAM, 4 *Junij*. Tarwe aan consumtie verkocht tot vorige prijzen; 127, 128 ℔ n. bonte Pools. f 295, f 300; 132 ℔ Rost. f 265; 131 ℔ Gelders. f 246; 121 ℔ Gron. f 185; 124 ℔ Vries. Smet f 200; 130 ℔ m. Gelders. f 237; 125 ℔ Vriess. f 215; 127 ℔ Gelders. f 220; 127 ℔ p. Zeeuws. f 215. — Rogge met weinig handel: 116, 117 ℔ Petersb. f 146, f 148; 127 ℔ Rost. f 170; 121 ℔ Norder f 160. — Gerst: 112 ℔ Deensche f 150; 109 ℔ Pommer f 144. — Boekweit in vorige gesteldheid met weinig handel; 119, 120, 122 ℔ Holst. f 194, f 196, f 200.

Koolzaad zonder handel. — Lijnzaad in een doen: 110 ℔ Riga f 237,50. — Raapolie dadelijk iets flaauwer, ook op levering niet williger. Lijnolie flaauw. Raapolie per 6/w. f 35,75; vlieg. f 34,75; Sept. f 34,50; Oct. 34,75; Nov. f 35; Dec. f 35 a f 35,25. — Lijnolie per 6/w. f 28,25; vlieg. f 27,25; op Sept. f 27,50 a 25; Oct. f 27,50; Nov. f 27,75. — Hennepolie per 6/w. f 36; vlieg. f 35. — Raapkoeken f 60 a f 65. — Lijnkoeken f 7,50 a f 9,50.

AMSTERDAM, 7 *Junij*. Tarwe bij gerijven aan cons. verkocht: 128 ℔ b. Poolsche f 315; 128 ℔ b. dito f 307; 132 ℔ Rost. bij gerijf f 265; 125 ℔ Vries. f 205. Rogge tot circa vorige prijzen met eenigen handel; 119, 122 ℔ Odessa f 148, f 154; 127 ℔ Pommer f 165; 124 ℔ Geldersche f 166; 117 ℔ Petersb. f 148. Gerst prijshoudende; 96 ℔ Oost-Vries. f 106. Haver als voren; 85 ℔ Fijne f 100. Boekweit hield prijs: 119, 123, 124 ℔ Holst. f 194, f 203, f 206; 116 ℔ Vriesche f 185.

Koolzaad op 9 vat in Sept. en Oct. 60 p. vl. Lijnzaad zonder handel. Raapolie dadelijk en op levering niet williger. Lijnolie flaauwer. Raapolie per 6/w. f 35¼; vlieg. f 34¼ a ½; Sept. f 34¼; Oct. f 34¾; Nov. en Dec. f 35. Lijnolie per 6/w. f 28; vlieg. f 27. Hennepolie per 6/w. f 36; vlieg. f 35.

LONDEN, 2 *Junij*. Daar de aanvoeren van Holl. Boter niet zoo groot waren en het weder koeler is geworden, had er een betere omgang plaats en betaalde men voor de beste soorten 1/- à 2/- hooger. De prijzen zijn thans: beste Hollandsche 78/- à 82/-, inferieure 68/- à 74/-; beste Friesche 84/- à 86/-, inferieure 74/- à 80/-; beste Groninger 74/- à 76/-, inferieure 66/- à 70/-; beste Zwolsche 80/- à 82/-.

LONDEN, 5 *Junij*. De handel in Tarwe opende heden zeer lusteloos en men moest bewilligen in eene prijsvermindering van 1 a 2 sh., alvorens eenige opruiming plaats greep. Vreemde is 1 sh. lager dan ll. Maandag en was niet tot de prijzen van ll. Woensdag en Vrijdag te slijten. Gerst 1 sh. lager. Haver goed gevraagd en prijshoudend. Boonen en Erwten 1 sh. beter koop.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 7 *Junij*.

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 41⅝, 41⅞, 41¾; Dito Cert. 3 pCt. 48½, 48 11/16; Dito Dito 4 pCt. 63¾, 64⅛, 64⅛; Aand. Rijn-Spoorw. 4½ pCt. 64¾. — SPANJE, L. bij *Ardoin* van 85 £ 5 pCt. 9¾, 9 11/16, 9 13/16; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. 9⅝, 9 11/16; Dito bij Dito, Onbep. Stukken 5 pCt. 9⅝, 9⅝; Dito 3 pCt. 22½; Dito Binnenl. à 6 m. 3 pCt. 16¾, 16⅞, 16 13/16; Coup. Ardoin 6 1/16, 6 13/16; Passive 3; Frans. Uitgest. 2⅞. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 92; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 91½, 91 13/16; Cert. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 79; Dito bij *Hope* 4 pCt. 68¾, 69⅛, 69⅜; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 67, 68⅜; Inschr. in Assign. 6 pCt. 50½. — Oostenr. Metall. 2½ pCt. 27⅜, 27¾, 27½; Nap. Cert. bij *Rothschild* 5 pCt. 61; Brazil. 1843 5 pCt. 67; Peru 6 pCt. 16½, 17, 16⅞; Venez. 2½ pCt. 18; Handelm. kontant 118.

Van onze binnenl. fondsen waren Integralen aanvankelijk iets meer aangeboden, doch blijven ten slotte nagenoeg als gisteren. Naar 4 pCts. was eenige meerdere vraag. De handel vertoonde geene bijzondere levendigheid.

Spaansche bij geringe affaire goed prijshoudend.

Van de overige vreemde fondsen waren inzonderheid Russische 4 pCts. wederom tot verhoogde prijzen gevraagd. Peru op nieuw meer aangeboden.

Grenada Onbep. St. 11½; Peru Coup. f 1 7/16.

Koers van het geld: Prolongatie 3½, Beleening 3½ a 4, Disconto 4 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCts. 41⅞; Ard. a £ 510 9⅝; Binnenl. 3 pCt. 16 13/16.

ADVERTENTIEN.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

⁂ Heden beviel van eenen *ZOON* A. VAN CALCAR, geboren ROMKES.

P. VAN CALCAR.

HOOGEZAND, 4 Junij 1848.

⁂ Getrouwd:

D. T. PIK, van *Veendam*,
en
F. C. TAKENS, van *Scheemda*.

SCHEEMDA, 6 Junij 1848.

Eenige kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

⁂ Heden beviel van een MEISJE T. P. PESTMAN, geliefde Echtgenoote van

A. GRAVENDAHL,
Kamerbehanger.

GRONINGEN, 7 Junij 1848.

⁂ Getrouwd:

G. W. POTT
en
W. J. REIBROEK.

OUDE PEKELA, 2 Junij 1848.

NB. Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te merken.

⁂ Getrouwd:

***Mr.* B. VAN HASSELT**
en
F. WOUDA.

SNEEK, 7 Junij 1848.

⁂ MEEDEN, 31 Mei 1848. Heden avond overleed, op het onverwachtst, mijn waarde Echtgenoot, de Heer AIJOLT MENSO TONKES, in den ouderdom van bijna 68 jaren en het 25ste onzer huwelijksvereeniging. — Eene beroerte maakte plotseling een einde aan zijn altijd werkzaam en voor velen zoo nuttig leven. — In diepen rouw gedompeld, geef ik langs dezen weg kennis van dit voor mij zoo treffend verlies aan Vrienden en Bekenden.

FROUKE JANS KOLK,
Wedw. A. M. TONKES.

⁂ Heden avond omstreeks elf uren ontsliep, in den ouderdom van ruim 72 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot TJARK JANS GIEZEN, sedert omtrent 40 jaren aan het hoofd hebbende gestaan der Burgerlijke Gemeente *Veendam*, met wien ik gedurende 15 jaren de genoegens mogt deelen eener gelukkige Huwelijksverbindtenis. Eene ongesteldheid van slechts weinige uren ging zijnen dood vooraf. Het aandenken aan zijn altijd nuttig werkzaam leven zal, vertrouw ik, lang en bij velen in zegening blijven. Mij zal het onvergetelijk zijn. Moge het geloof in den éénigen Zaligmaker, die heen ging, om in het huis des Vaders ons plaats te bereiden en Wiens gedachtenis bij als zoodanig nog dezen morgen met de Gemeente vierde, mijn treurend hart vertroosten.

VEENDAM, 1 Junij 1848.

S. H. POT,
Weduwe GIEZEN.

⁂ Heden overleed, in den bloeijenden ouderdom van achttien jaren en acht maanden, en na eene ziekte van acht weken, mijn beminde oudste Zoon LIEFFERT; een jongeling van gelukkigen aanleg en voorspoedige ontwikkeling, diep betreurd door mij, mijne Kinderen, Aanverwanten en zijne vele Vrienden.

WILDERVANK, 4 Junij 1848.

Js. K. DE VRIEZE.

⁂ Heden overleed, tot onze innige droefheid, ons geliefd jongste Dochtertje T. R. HOLWERDA, in den jeugdigen leeftijd van ruim zeven jaren.

GRONINGEN, 5 Junij 1848.

H. HOLWERDA.
A. HOLWERDA, geb. **STOKER.**

⁂ Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot AAGTJE JANS VAN DELDEN, in den ouderdom van ruim 32 jaren, na eene echtvereeniging van ruim een jaar.

MEEDEN, 5 Junij 1848.

J. M. NANNINGA.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.